

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Athény
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_11_13
Pořadí DUMu v sadě	13
Vedoucí skupiny/sady	Jaromír Baranok
Datum vytvoření	8.11.2012
Jméno autora	Vladimír Macků
E-mail autora	macku@gymjev.cz
Ročník studia	1.ročník
Předmět nebo tematická oblast	Dějepis – Dějiny starověku
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Prezentováno na interaktivní tabuli s využitím psaného textu a doplňkových obrázků, které studentům přiblíží zajímavou kapitolu řecké historie- historii Athén, které jsou považovány za kolébkou demokracie. Inovace: mezipředmětové vztahy dějepis- zeměpis, dějepis – výtvarné umění, využití ICT, mediální technika.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ATHÉNY

Kolébka demokracie

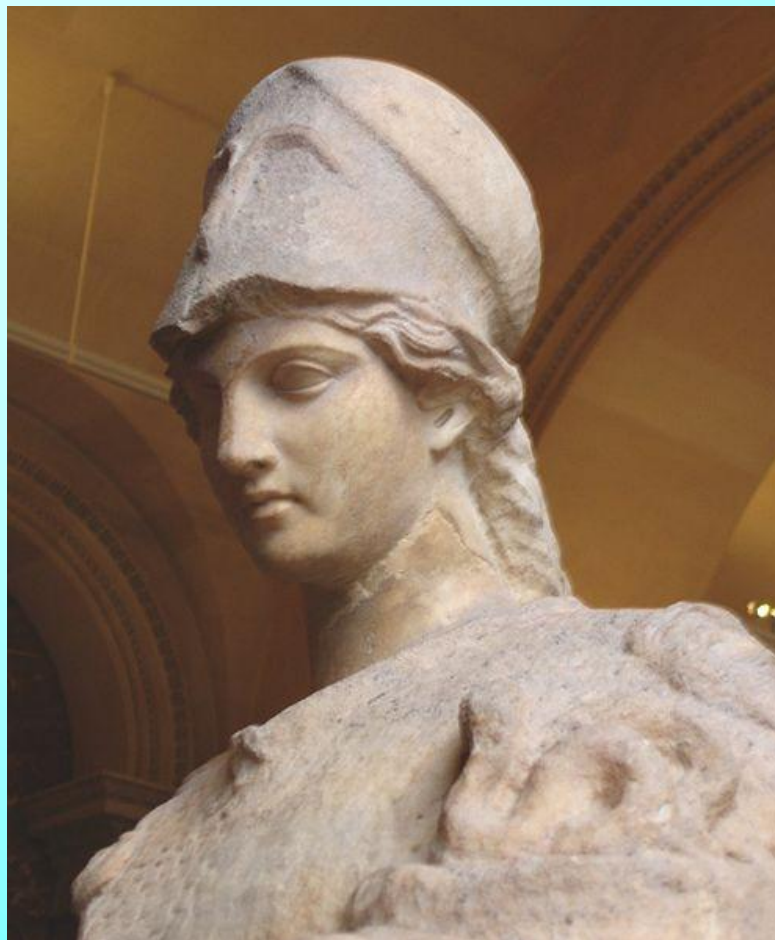
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pallas Athéna

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Athena_ciste.jpg[1]

Ochránkyně měst (Athén především), bohyně moudrosti

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

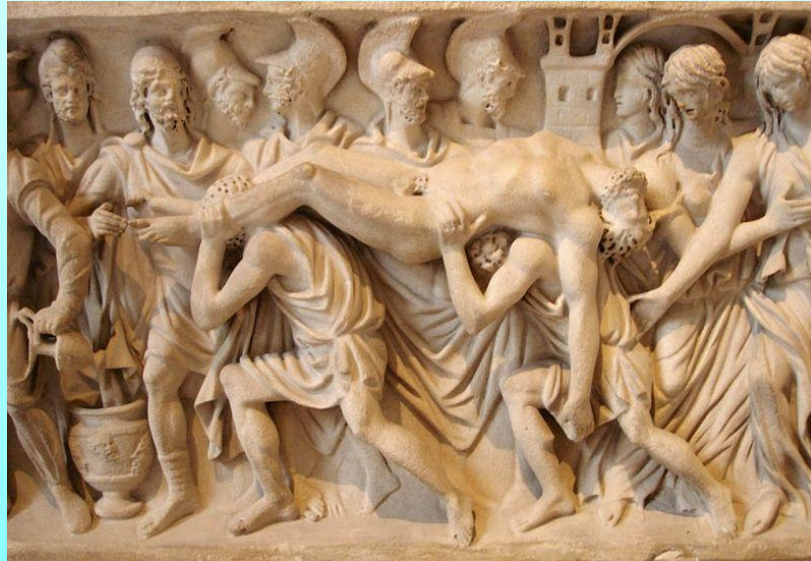

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rané období řeckých dějin

- V 15 století př.Kr. vytvořili Achájové vyspělou civilizaci
- Kolem roku 1200 př.Kr. byla dobyta Troja
- V té době do Řecka přichází kmen Dóřů
- Smíšením starého a nového etnika **se vytvářel řecký národ**

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Hector_brought_back_to_Troy.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hector_brought_back_to_Troy.jpg) [2]

Hektorovo tělo přinášejí do Tróje, detail ze sarkofágu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

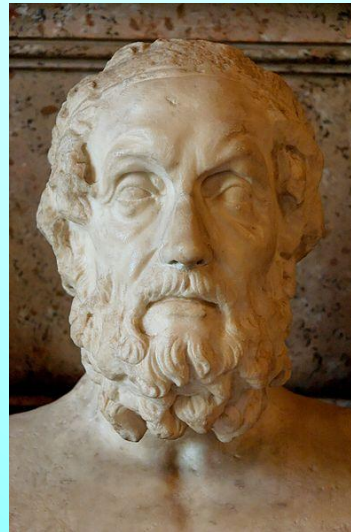

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rané období řeckých dějin

- Léta 1200 – 800 př.Kr. nazýváme jako temné (homérské) období
- Po roce 800 př.Kr se v Řecku rozvíjí polis
- V 8.až 6.století př.Kr.,v tzv.archaické době probíhá velká řecká kolonizace
- Po celém Středomoří, ale Černomoří vznikaly řecké osady

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Homer_Musei_Capitolini_MC559.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homer_Musei_Capitolini_MC559.jpg) [3]

Homér

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Athény

a nad nimi už dva a půl tisíce let Akropolis

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Acropole1.jpg> [4]

Zde se procházel Perikles...

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Athény – hlavní město Attiky

- Podle tradice bylo město sjednoceno s okolním krajem legendárním Théseem

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Theseus-SW.jpg> [5]

Theseus s hlavou Minotaura

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

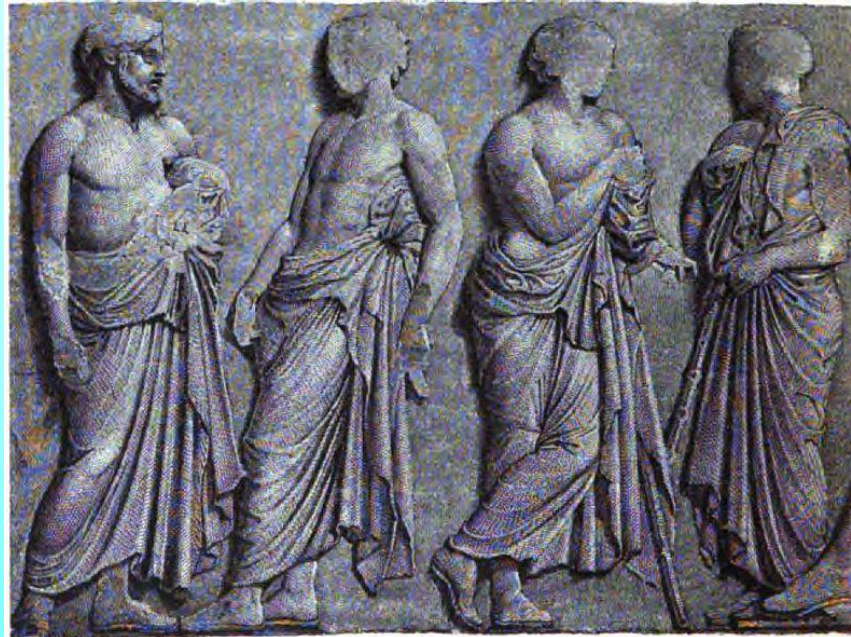

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

V archaickém období stál v čele Athén král (basileus)

- Od 7.století př.Kr vládli vždy jeden rok sněmem volení archonti, s nimi aeropag (rada starších) a lidový sněm(ecclésia).

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Die_Archonten.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Die_Archonten.JPG) [6]

Archonti

Solonovy reformy

- Kolem roku 620 př.Kr. archont Drakon vydal tzv. Drakontovy zákony, které prosluly svou krutostí. O generaci později (r. 594 př.Kr) provedl Solón reformy, jejichž cílem bylo smíření mezi aristokracií a lidem.

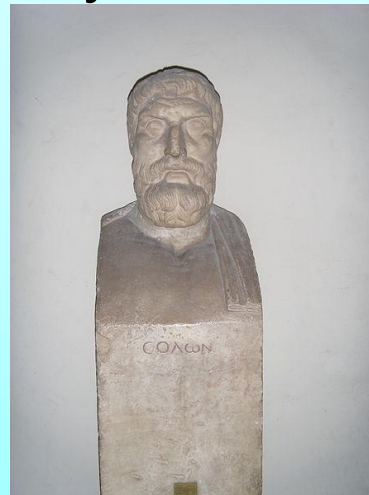

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solon_bas-relief_in_the_U.S._House_of_Representatives_chamber.jpg [7]

Solón byl nejen zákonodárce, ale i první athénský básník.

Solónovy reformy

- Zrušení **všech** dluhů, za které dlužník ručil osobní svobodou. Athéňany, kteří z toho důvodu v otroctví už byli, prý vykoupil.
- Rozdělení občanů do čtyř majetkových tříd tzv. timokracie.
- Vytvoření tzv rady čtyřset, která byla protiváhou aeropagu.
- Zřízení lidové poroty **u soudů**.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solon_in_Vatican_Museums.JPG [8]

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

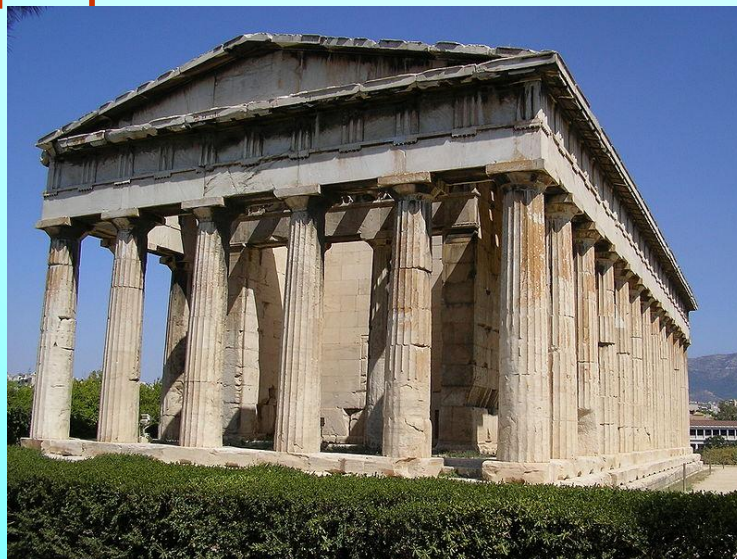
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Busta Solona z Vatikánského muzea.

Složení athénské společnosti

- Nejvýše stála aristokracie (urození).
- Pod nimi byli rolníci a řemeslníci.
- Jště níže byli metoikové (cizinci), většinou obchodníci nebo řemeslníci. Neměli politická práva.
- Nejniže na společenském žebříčku byli otroci, v případě propuštění z otroctví se stávali metoiky.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Hephaistos_temple_2006.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hephaistos_temple_2006.jpg) [9]

Hefaistův chrám v Athénách

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

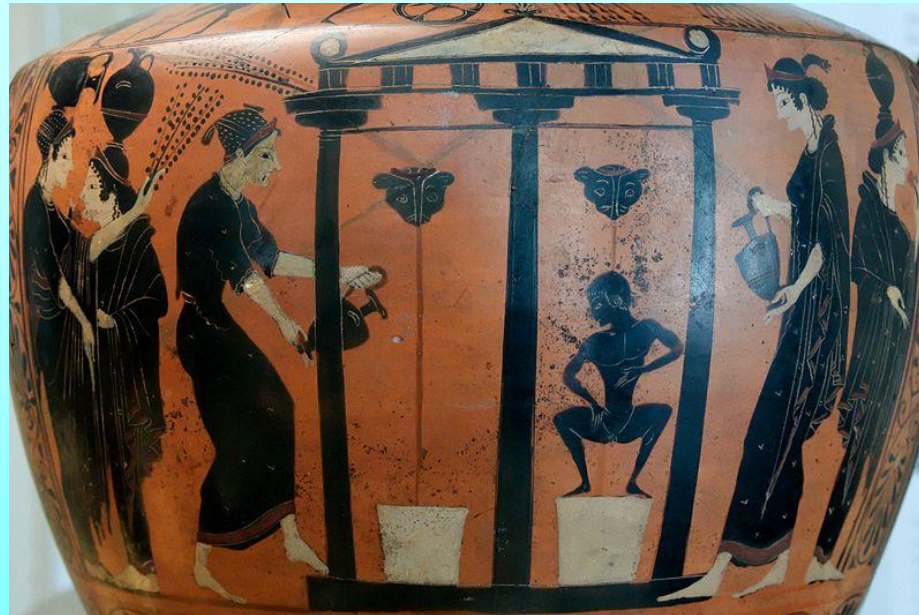

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Tyranida Peisistratovců

- Ani po Solonových reformách ke smíření mezi aristokracií a lidem nedošlo.
- Toho využil Peisistratos, roku 546 př.Kr. se zmocnil vlády.
- Podporoval rolníky a řemeslníky. Ač sám aristokrat pronásledoval aristokracii.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Public_fountain_MNA_Inv10924.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Public_fountain_MNA_Inv10924.jpg) [10]

Peisistratos dal vybudovat vodovod, kašny ...

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Tyranida Peisistratovců

- Jeho 19 let vlády bylo přínosem pro Athény. Vybudoval ohromné loďstvo, rozkvetlo umění...
- V jeho politice pronáledování představitelů aristokracie pokračovali i jeho synové.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Archeological_museum_Athens.jpg [11]

Archeologické muzeum v Athénach

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

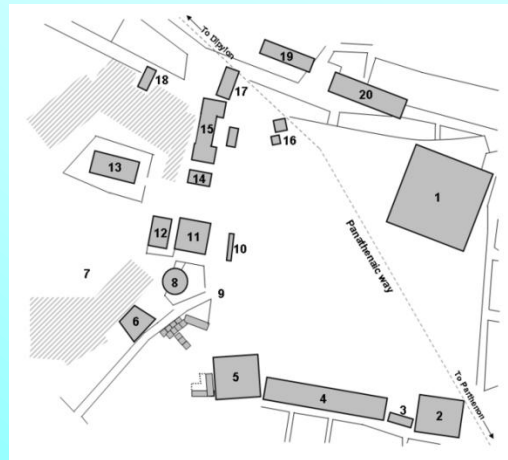

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kleisthenovy reformy

- Někdy kolem roku 510 př.Kr. se zmocnil vlády v Athénách Kleisthenes.
- Dále zdemokratizoval Solónovu ústavu.
- Athény rozdělil do 10 správních oblastí, tzv.fýl.
- Z každé fýly se každoročně vybíralo 50 mužů do rady pěti set, tím byl položen základ athénské demokracie.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: AgoraAthens5thcentury.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:AgoraAthens5thcentury.png)[12]

Athénská agora – administrativní centrum města v 5.stol. př.Kr.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

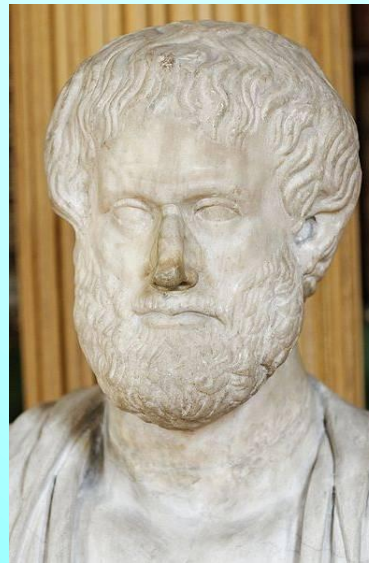

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Klasické období (5.- 4.století př.Kr.)

- Je to vrcholné období řeckých dějin.
- Je to éra největších řeckých vítězství.
- Je to éra bratrovražedných bojů.
- Tato doba dala Řecku a světu největší filozofy, umělce.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Buste_Aristote_Bibliotheque_Mazarine_Paris.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Buste_Aristote_Bibliotheque_Mazarine_Paris.jpg) [13]

Učitel Alexandra Velikého Aristoteles ze Stageiry

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Řecko-perské války

- Za pomoc, kterou poskytly Athény maloasijskému Milétu při povstání proti perské nadvládě, začal perský král Dareios I. připravovat odvetnou výpravu do Řecka.
- Roku 490 př.Kr. vedl Miltiades athénské vojsko proti perské přesile do bitvy u Marathonu.
- Není kékamen !
- Peršané se pak na deset let stáhli.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_Greco-Persian_Wars-en.svg [14]

To byla první perská výprava do Řecka.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

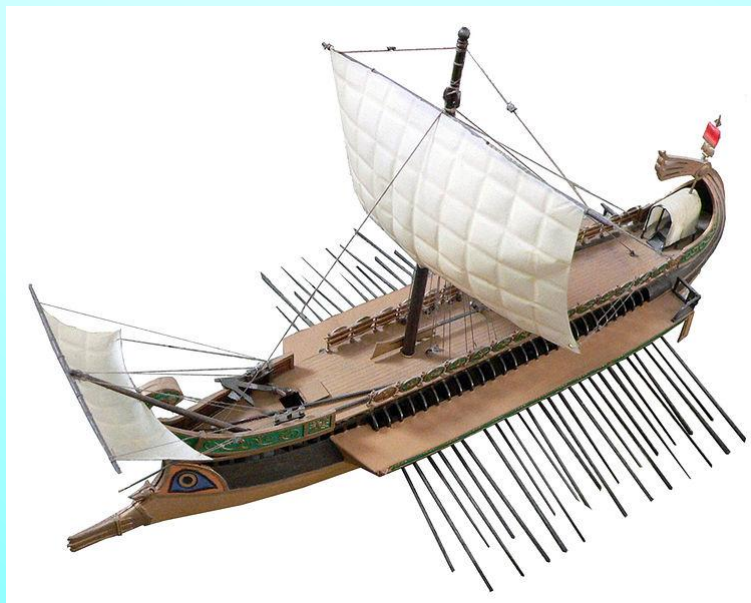

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Řecko-perské války

- Do čela Athén se propracoval Themistokles.
- Ten prosadil vybudování válečného loďstva a nového, lépe chráněného přístavu Pireus.
- Na jaře roku 480 př.Kr. překročila perská vojska v čele s Xerxem Helespont.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Trireme_1.jpg [15]

Triéra – loď se třemi řadami vesel nad sebou

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

První a poslední porážka Řeků

- Protiperskou koalici tvořilo 30 polis pod vedením Sparty.
- Dva dny bojoval Leonidas se třemi sty Spartany a 700 Thespidany v bitvě u Thermopyl. Do jednoho padli proti mnohonásobné přesile.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Paso_de_las_Termopilas.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paso_de_las_Termopilas.jpg) [16]

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

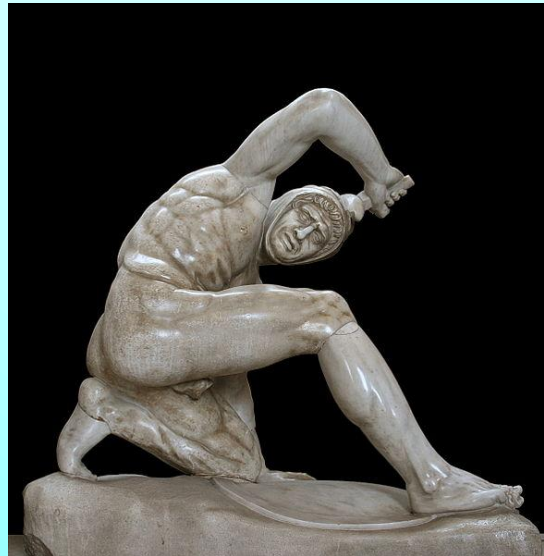
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hrdinství Řeků u Thermopyl ale Peršany zdrželo, což umožnilo...

Bitva u Artemisia

- V následující námořní bitvě u Artemisia si Řekové vedli dobře.
- Peršané v této bitvě ztratili asi šest set lodí z tisíce.
- Cesta do Athén však byla pro Peršany volná, ale obyvatelé se ještě stačili evakuovat na ostrov Salaminu.

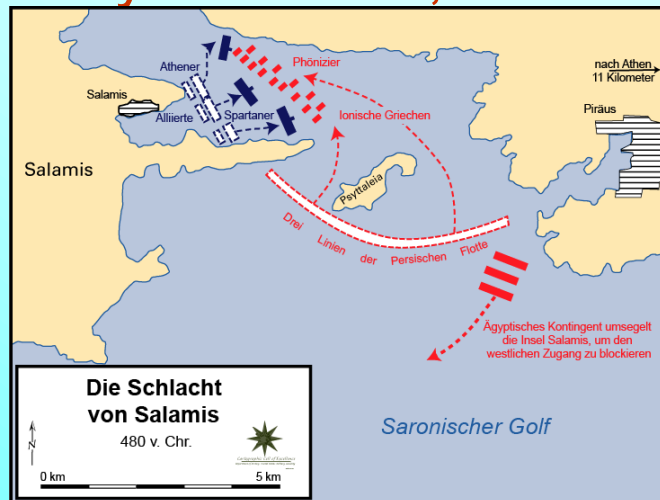

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Persian_soldier_Vatican_Inv2794.jpg[17]

Perský voják

Bitva u Salaminy

- Peršané pak sice dobyli a vyplenili Athény, ale většina obyvatel se stačila přeplavit na blízký ostrov Salaminu.
- U tohoto ostrova proběhla rozhodující bitva.
- Těžké perské koráby s hlubokým ponorem nemohly manévrovat oproti lehkým triérám Řeků.
- Perské ztráty: 200 lodí, 40 tisíc mrtvých.
- Řecké ztráty: 40 lodí, 8 tisíc mrtvých.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Battle_of_salamis_de.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_salamis_de.png) [18]

Do Řecka táhl Xerxes šestnáct měsíců, do Persepolis to zvládl za 30 dní.

Athénský námořní spolek

- Po porážce Peršanů Athény pro obranu do budoucna založili Athénský námořní spolek(477). Spojenci Athén museli do společné pokladny přispívat.
- Tím vzrůstala moc Athén, které toho využívaly pro svůj prospěch. Za Perikla byly vybudovány chrámy na Akropoli.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File: Bust_Pericles_Chiamonti.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bust_Pericles_Chiamonti.jpg) [19]

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Perikles nastoupil do čela Athén oficiálně roku 444 a vládl zde 15 let.

Úkoly

- 1. Jak se utvářel řecký národ ?
- 2. Jak dělíme tzv. rané období řeckých dějin ?
- 3. Kdy probíhala velká řecká kolonizace ?
- 4. Kdo to byli archonti ?
- 5. Který archont se pokusil o smíření mezi aristokracií a lidem ?
- 6. V čem spočívaly jeho reformy ?
- 7. Jaké bylo složení athénské společnosti ?
- 8. Co to byla tyranida ?
- 9. Kleisthenovy reformy spočívaly v čem ?
- 10. Které období pokládáme za vrchol řeckých dějin ?

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Úkoly

- 11. Co bylo pro Peršany záminkou pro tažení do Řecka ?
- 12. Kdo s kým bojoval u Marathonu ?
- 13. Kdo se pak zasadil o vybudování velkého athénskému loďstva ?
- 14. Kdo se proslavil u Thermopyl ?
- 15. Jak dopadla bitva u Salamin ?
- 16. Kolik městských států se postavilo proti Peršanům ?
- 17. Kdo nechal zbudovat chrámy na Akropoli ?

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovědi 1

- 1. Smíšením Achájů a Dóřů.
- 2. Na homérské období (1200 – 800 let př.Kr.) a na archaickou dobu (800 – 600 let př.Kr.)
- 3. Velká kolonizace probíhá v archaické době.
- 4. Archonti byl sbor nejvyšších úředníků v Athénách, kteří byli voleni sněmem.
- 5. Byl to archont Solón.
- 6. Šlo o zrušení dlužního otroctví, rozdělení občanů do čtyř majetkových tříd, vytvoření rady čtyřset a zřízení lidových porot u soudů.
- 7. Nejvýše stála aristokracie, pod ní byli rolníci a řemeslníci, ještě níž tzv. metoikové (cizinci) bez politických práv a nejnižše stáli otroci.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovědi 2

- 8. Tyranida byla forma vlády jednotlivce, který se opíral o nespokojené vrstvy obyvatelstva a který se snažil o odstranění nadvlády rodové šlechty. Tyranové se snažili udržet svou moc např. věnováním značných finančních prostředků na stavební rozvoj měst.
- 9. Kleisthénovy reformy položily základy athénské demokracie. Rozdělení Athén do 10 fýl dal základ pro vytvoření tzv. rady pětiset.
- 10. 5. až 4. století př.Kr.
- 11. Pomoc Athén maloasijskému Milétu při povstání proti perské nadvládě.
- 12. Perský král Dareios I. proti athénskému vojsku, které vedl Miltiades.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovědi 3

- 13. Themistokles prosadil vybudování velkého loďstva.
- 14. Leonidas se svými Spartány a Thespidány.
- 15. Totální porážkou Xerxova vojska na moři.
- 16. 30 měst pode vedením Sparty.
- 17. Chrámy na Akropoli byly postaveny stratégem Periklem, dodnes uznávaným jako nejvlivnějším politikem druhé poloviny 5.století př.Kr. V čele Athén stál 15 let od r. 444 do 429 př.Kr., kdy jako mnoho jiných podlehl moru v Athénách. Podle posledních výzkumů to nebyl mor, ale tyfus.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje informací

- [1] Marie-Lan Nguyen, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Athena_ciste.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [2] Marie-Lan Nguyen, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hector_brought_back_to_Troy.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [3] Jastrow, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homer_Musei_Capitolini_MC559.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [4] Dimboukas, licence Creative Commons, <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Acropole1.jpg>, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [5] Plutho, licence Creative Commons, <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Theseus-SW.jpg>, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [6] Unknown, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Die_Archonten.JPG, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [7] Architect of the Capitol, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solon_bas-relief_in_the_U.S._House_of_Representatives_chamber.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [8] GeoTrou, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solon_in_Vatican_Museums.JPG, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [9] Tommi Nikkilä, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hephaistos_temple_2006.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [10] Marie-Lan Nguyen, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Public_fountain_MNA_Inv10924.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [11] Marcok, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Archeological_museum_Athens.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [12] Madmedea, licence Creative Commons, <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:AgoraAthens5thcentury.png>, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [13] Marie-Lan Nguyen, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Buste_Aristote_Bibliotheque_Mazarine_Paris.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [14] Bibi Saint-Pol, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_Greco-Persian_Wars-en.svg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [15] Rama, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tritreme_1.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [16] Jastrow, licence Creative Commons, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homer_Musei_Capitolini_MC559.jpg, licence CC (cit. 2012-11-8).
- [17] Jastrow, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Persian_soldier_Vatican_Inv2794.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- [18] Fremantleboy, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_salamis_de.png, licence PD (cit. 2012-11-8).
- [19] Jastrow, licence Public Domain, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bust_Pericles_Chiaramonti.jpg, licence PD (cit. 2012-11-8).

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz)